

Behalve over het schip is er ook een heleboel te vertellen over

De mensen van de Windroos

Peter Hamer en Jan Hendriksen

1925

In 1925 gaf A. van Gysel, vice-commodore van de Royal Sailing Club Gand, aan de werf van Annemans opdracht de Windroos te bouwen. Over Van Gysel weten wij eigenlijk niets, behalve dat hij bankdirecteur was en dolgraag van de Jetty wilde winnen. We weten niet eens zijn voornaam. Van Gysel overlijdt in 1928.

1931

De Windroos wordt in 1931 verkocht aan Leopold Florent François in Gent. Hij is de zevende zoon op rij en daardoor automatisch het petekind van de Belgische koning Leopold, vandaar de voornaam. Afkomstig uit een familie die in Aalst in ijzerwaren handelde, vertrekt François

naar Gent en wordt daar katoenmakelaar. Hij is getrouwd en heeft twee zonen en een dochter. In het clubhuis van de RSCG in Langerbrugge ontmoeten we de familie François. Iedereen is opgetrommeld en ze zijn bijna allemaal gekomen. De jongste is 1 jaar oud. Een tafel vol fotoalbums, losse foto's, een journaal. Iedereen wil de foto's bekijken. De meeste aanwezigen hebben nooit op het schip gevaren, de albums zijn voor een groot gedeelte onbekend. Om de foto's te bekijken moeten wij echt om de familie heen, en we wachten dus maar tot het grootste enthousiasme geluwd is. Aan een grote tafel, tijdens de lunch, vertelt de dochter van Leopold Florent met verve over het plezier van de tochten met de Windroos. Alleen, Windroos is dan geen Windroos. François verandert namelijk de naam van het schip in l'm alone, naar de titel van een boek van Jack Randall dat hem zeer aansprak.

In de zomer is de thuishaven Terneuzen, de winterberging is in Langerbrugge, de haven van Gent.

Een van de zonen, François, zeilt fanatiek: Olympiajol, Finnjol, en ook hoogaars. Ze doen met de Windroos mee aan alle grote wedstrijden, doorgaans met goede resultaten. De Windroos heeft een vaste schipper: Guust, uit Terneuzen. De achternaam is er bij ingeschoten, maar schipperen kon hij! En afwassen ook! Tijdens de oorlogsjaren wordt er nauwelijks met l'm alone gezeild, omdat de Westerschelde verboden gebied is. In 1944 wordt om de haven van Gent zwaar gevochten, de bommen vallen in de directe omgeving van de jachthaven. De jachtclub wordt zwaar beschadigd en ook de schepen lopen schade op. l'm alone zinkt en overleeft op die manier de oorlog. Na de bevrijding in 1944 wordt het schip gelicht. Eind 1944 overlijdt François. De familie zet het schip te koop.

1944

Raymond Neefs koopt in datzelfde jaar de Windroos. Neefs heeft een likeurstokerij en drankenhandel in Antwerpen. Op zoek naar verhalen belanden we bij de jongste dochter van Raymond, Michelle, en haar man in hun huis in Koksijde. Michelle Neefs was negen jaar toen

haar vader de Windroos kocht: "Mijn vader zei dat de naam van een schip veranderen, ongeluk bracht. Dus werd het weer Windroos". Tot op de dag van vandaag zijn er bordjes aan boord waarop aan de ene kant Windroos en aan de andere kant l'm alone staat.

Rond een tafel vol foto's, krantenknipsels, gewonnen prijzen, herinneringsschildjes, komen de herinneringen. Mooie beelden die al bijna vergeten waren en nu met enthousiasme en warmte weer naar boven komen.

Hoe de granaatscherven nog in de mast zaten toen ze het schip voor de eerste keer zagen. Hoe maman kookte, schipper Felix afwaste en Michelle afdroogde. Hoe de schipper vertelde dat hij nooit zeeziek was, alleen op een kameel.

Neefs was enthousiast maar zijn enige zeilervaring tot dat moment was met een zeilwagen op het strand van De Panne. Hij kocht de hoogaars omdat hij met zijn vrouw, vier dochters en twee zonen op vakantie wilde en hem dit de goedkoopste manier toescheen.

"Ter gelegenheid van de eerste vaartocht had mijn vader voor alle kinderen matrozenpakken en petten gekocht. Mooi uitgedost ging iedereen aan boord. Maar tegen het eind van de vaartocht waren al onze petten overboord gewaaid." Michelle moet er nu nog om lachen. De nieuwe thuishaven van de Windroos is bij de RYBC in Antwerpen. De eerste schipper is Alphons de Coninck, afkomstig

De familie François op l'm alone, 1935.

van Klinge. Hij is niet wat je noemt een held, en heeft de neiging een grote mond te geven als iets hem niet bevalt. Het zorgvuldig bijgehouden logboek is daar heel duidelijk over. Ze komen nooit voorbij Doel, want de Schelde is gevaarlijk. Fons houdt het maar net een jaar uit. De volgende schipper van de Windroos is Felix Saeys. Felix is eendenjager, een doorgewinterde zeiler, voor niets en niemand bang en hij kent de Schelde als geen ander. Bij de eerste tocht met Felix als schipper blijken ze zomaar opeens in Vlissingen te liggen. De wereld ligt aan hun voeten. Er wordt van April tot November vrijwel ieder weekeinde gezeild. Ook al in 1945, toen voor de vaart in Zeeland nog een vaarvergunning moest worden aangevraagd bij het Canal Security Office op Zuid Beveland. Zoon Bernard is een goede leerling, een fanatiek zeiler. Hij is bovendien een durf-al, wat ook blijkt uit zijn latere loopbaan als testpiloot.

Alle grote wedstrijden worden gevaren, waarbij de strijd om de eerste plaats heel vaak tussen de Jetty en de Windroos gaat.

Hoewel de families goed met elkaar omgaan (Willy, de zoon van Leon Huybrechts, vaart regelmatig mee met de Windroos) is de rivaliteit enorm. "De Grote Leon" is een icoon van de Vlaamse zeilerij en is het aan zijn eer verplicht te winnen.

Dat het er dan ook niet altijd even vriendelijk aan toe gaat blijkt uit een brief die Neefs aan Huybrechts schrijft tijdens de Antwerpen week in 1947, waarin hij zich erover beklaagt dat de Jetty kort voor de race met een ongeautoriseerde nieuwe meetbrief (en betere handicap) aankomt, terwijl ze niet opnieuw gemeten is. Het verschil van twee procent in handicap zorgt er voor dat de Jetty vaak met de overwinning gaat strijken, terwijl de Windroos meer dan eens de snelste is op ongecorrigeerde tijd.

Het volgend jaar, tijdens de Antwerpen week van 1948, komt de Jetty bij de eerste manche op zaterdag niet op gang, en verliest zowel op de heen- als op de terugweg meer dan 7 minuten op de Windroos. Felix, de schipper van de Windroos, is door het dolle heen, maar Huybrechts is furieus. Hij laat zijn schip diezelfde avond nog droogzetten en ontdekt een spijker in de romp met daaraan een stuk electriciteitsdraad. Een kale plek onder de waterlijn van de, juist de dag voor de race pas geschilderde, romp bewijst dat daar een emmer aan heeft gehangen. De dader ligt natuurlijk op het kerkhof, al laat de pers wel duidelijk weten dat het niet één van de deelnemers kan zijn geweest: "le grand malin qui a fait cette blague n'est certes pas à chercher parmi les yachtsmen chez qui la sportivité est au-dessus de tout éloges". Die zijn te sportief voor dergelijke kwalijke grappen. De tweede dag van de race neemt de Jetty wraak, en gaat uiteindelijk toch nog met de trofee naar huis.

Michelle laat een foto zien van het schip dat in vreselijk weer de wedstrijd Veere-Terneuzen zeilt. Ze herinnert zich nog Felix aan het roer, alle zware dingen van boord gehaald, de

Vaar maar dicht onder de kust, dan kom je vanzelf in Oostende, 1958.

kinderen op hun knieën achter de zwaarden om minder wind te vangen en moeder biddend in de kajuit! Maar er werden ook verre vakantietochten gemaakt zoals naar Amsterdam, waar ze – van de prins geen kwaad wetend – vastmaakten aan het koninklijk jacht Piet Hein. De Nederlandse waterpolitie vond dat geen goed idee. De kinderen worden ouder, gaan uit huis, er wordt minder gevaren en in 1958 wordt het schip verkocht... naar Engeland.

1958

De nieuwe eigenaar is Gerald Dyas, eigenaar van een keten van winkels in ijzerwaren.

Met de vaste schipper Felix Saeys als loods zetten ze zeil naar Breskens.

Mevrouw Pauline Kennedy-Hawkes, weduwe van Gerald Dyas, is inmiddels 90 jaar oud maar herinnert zich de reis nog van uur tot uur. Zij vertelt: "Van Breskens zetten wij koers volgens de instructies van Felix: "vaar maar dicht onder de kust dan kom je vanzelf in Oostende". Met een zuid-oosten wind lukte dat prima. De volgende dag werden we door een forse zuid-ooster storm uit de kust gedreven. Alle zeilen moesten worden gestreken, en voor top en takel dreven we af. Toen de wind ging liggen hebben we een fokje gezet en bereikten we aan het eind van een enerverende dag Nieuwpoort. Omdat alleen in de weekeinden kon worden gezeild werd het schip achtergelaten, om een week later terug te keren voor de vaart naar Dover. Er was nauwelijks wind en met een motor die niet meer was dan een thuiskomertje bereikten we Dover na een lange dag varen net voor er weer een storm losbrak. Door de enorme golven slingerde het schip dermate dat een stag brak, wat ter plaatse gerepareerd moest worden. Het kostte daarna nog drie weekeinden om uiteindelijk Emsworth Harbour te bereiken waar het schip haar thuishaven kreeg"...

De familie zeilt veel en intensief met het schip, en maakt onder andere een tocht naar Wight. Dat is met vader, moeder en drie dochters op zo'n groot schip geen sinecure, maar wel een prachtig avontuur. De familie Dyas geniet maar kort van de Windroos. Gerald overlijdt in 1961. Na zijn overlijden wordt alsmaar minder met de Windroos gezeild en tenslotte wordt het schip te koop aangeboden.

1965

J.H. Bakker koopt de Windroos in 1965. Jan Bakker heeft een agentschap voor houtproducten uit o.a. Canada. Hij woont in Baarn, zijn werkgebied is heel Europa. De Windroos kan zich meten met alle lemmeraken en andere grote platbodems.

We hebben een gesprek met zijn zoon Michaël Bakker, en Willem van Rootselaar, de daaropvolgende eigenaar van de Windroos. Op het bedrijf Rootselaar Tankbouw in Nijkerk worden we bedolven onder verhalen, dikke dossiers maar vooral veel enthousiasme. Vensterbanken vol ingelijste foto's van prachtig zeilende platbodems. Michaël Bakker vertelt: 'Wij zeilden altijd op Loosdrecht in open boten. Een vriend van mijn vader zei: "Er ligt in Engeland een hoogaars te koop, kom we gaan er samen op af. Mijn vader kocht het schip en in het voorjaar van 1966 gingen ze hem met een paar vrienden ophalen." Bakker is lid van de KWV Loosdrecht en daar wordt het schip ook ingeschreven.

Wim van Rootselaar (l.) en Michaël Bakker. Nijkerk, januari 2007.

Michaël: "Maar de thuishaven werd Monnickendam en de eerste tijd zeilden we veel op de Gouwzee. In het najaar 1969 gaat de Windroos voor een grote beurt naar Van Duivendijk op Tholen."

Al snel vind je de Windroos onder zeilnummer VB 56 terug in wedstrijd-uitslagen: De Houtrib-wedstrijd, de Holland Week. In 1972 wint Jan Bakker de Flevorace.

In het archief van de Windroos vind je teksten als: "Twee dagen gevochten als leeuwen, windkracht 8, maar met geweldig resultaat, als verjaardagscadeau voor Jan de Lucassenbeker gewonnen."

Michaël: "Op mijn zestiende zei mijn vader: "Hier heb je de sleutels, je mag hem meenemen, maar ik wil dat je hem net zo terugbrengt als je hem meekrijgt. We lagen toen al in Muiden. Ik ging dan hele weekends met vrienden op stap. Op de terugweg legden we stevast bij Pampus de Windroos voor anker. Dan werd het schip grondig schoongemaakt en deden we kleine onderhoudsklusjes."

Wim van Rootselaar: "Zet er maar bij dat ik harstikke jaloers was op Michaël, dat zijn vader hem het schip meegaf. Mijn vader was niet zo makkelijk."

In de tachtiger jaren krijgt Jan Bakker problemen met zijn hart en in 1985 overlijdt hij, pas 54 jaar oud. De erven leggen de Windroos te koop.

Michaël: "Ik zocht een nieuwe eigenaar aan wie ik het schip kon toevertrouwen. Wim van Rootselaar en André Hoek waren zeilvrienden van me. Willem van Rootselaar reageert: "Tja, de

André Hoek (r.) en Wim van Rootselaar halen de Windroos op uit Workum, najaar 1985.

Windroos, daar werd in onze familie met eerbied over gesproken. Mijn vader Tim van Rootselaar voer toen al met zijn lemmerraak Groote Beer. Daar voeren we als familie wedstrijden mee, mijn broers Harry, Timmy en ik gingen altijd mee. Dus we kenden de Windroos als geduchte tegenstander."

1986

De koopacte van januari 1986 vermeldt dat André Hoek, scheepsbouwkundig ingenieur en Willem van Rootselaar, werktuigbouwkundig ingenieur, de Windroos kopen van de erven Jan Hendrik Bakker. Na één jaar stapt André Hoek er uit, hij wil zich volledig op de opbouw van zijn eigen bedrijf als scheepsontwerper en jachtmakelaar richten.

Wim: "1988 is een heel belangrijk jaar: Ik trouw met Sonia, op 15 april gaat de volledig gerestaureerde Windroos feestelijk te water en onze zoon Sander wordt geboren."

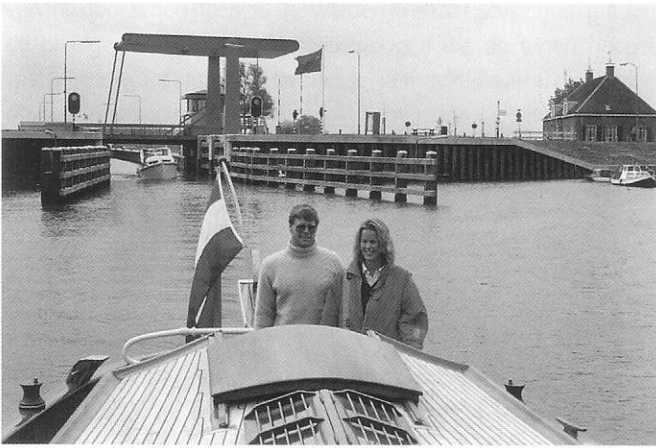
Het schip wordt van een vrijgezellenboot langzaam een familieboot en ook meteen een wedstrijdboot. De allereerste wedstrijd na de restauratie, de Markervuurrace, van 1988 wordt meteen gewonnen. Het logboek zegt: "Zaterdag windkracht 3 à 4 en meteen 1e prijs. Zondag windkracht 7 à 8, dat hebben we maar niet gedaan, eerst moeten we het schip beter leren kennen."

Vanaf dat moment zie je in vrijwel alle wedstrijd-uitslagen Wim van Rootselaar met de jachthoogaars Windroos onder nummer VA 78.

En die hoogaars zie je snel oprukken naar de top.

In die eerste zomer van 1988 wint de Windroos ook de Zeelandwedstrijd I (nu Deltaweek) vanuit Zierikzee. Want alle grote platbodems van het IJsselmeer gingen in die tijd trouw elke zomer naar Zeeland om te racen.

Wim: "Ik vind de Windroos de mooiste platbodem van Nederland en ik heb een passie voor wedstrijdzeilen. Als je het niet gepassioneerd doet, win je niet. Ik voel me altijd comfortabel met veel wind. "Varen met die doos" riep ik altijd. Sonia en ik hebben vijf kinderen en de Windroos werd dus ook een familieschip. Maar geen comfort want we hebben hem nooit ingetimmerd. Daar vonden we niet zo nodig en dat gewicht kon ik dan weer als lood onderin leggen. Met een jerrycan zoet

Wim en Sonia kort na de restauratie, 1988.

water en een gasstelletje gingen we op stap naar de Delta en de Belgische kust, droogvallen in de Krabbenkreek, fantastisch.”
 Waarom verkoopt Wim na een jaar of tien toch de mooiste platbodem van Nederland?

”Het eerlijke antwoord is dat ze me binnenin te nat werd. Ga maar na. Je ligt een paar weken in de haven met het zonnetje op één en hetzelfde boord.. Boven de waterlijn krimpen alle naden open en dan ga je naar Zeeland. Per definitie buitenom. Ooit zijn we bij windkracht 8 naar buiten gegaan in IJmuiden. Op een bepaald moment komt na de zoveelste golf je voorschip niet meer naar boven. Dan kijk je binnen en ja hoor, daar drijven de matrassen en je nette jasje in het zoute water. En dan

Windroos in de wedstrijd rond 1990.

maar pompen. Dat was het enige comfort dat we hadden op electriciteit; boordlichten en pompen.”

Wim van Rootselaar zeilt inmiddels al jaren met de prachtige lemmeraak “Daniëlle”, van staal, dat well!! Als we afscheid nemen zegt Wim bij de deur: “Nog eens één keertje varen op de Windroos, als dát zou kunnen.”

1996

In het voorjaar van 1996 koopt Rinus Platschorre, gepensioneerd ondernemer uit Kortgene de Windroos. Rinus zeilde al jaren met een zeiltjalk uit 1912 de Ora et Labora. Dat schip is door de familie aangehouden, inmiddels zeilt zijn zoon ermee.

Rinus: “Ik ben een Zeeuw en ik wilde een Zeeuws schip. Mijn vrouw Karla Peijs en ik wilden een schip dat wat makkelijker te hanteren was dan de tjalk met een klapperende giek van 9 meter. Ik heb de Windroos laten intimmeren omdat ik met mijn familie, met vrienden en met zakenrelaties comfortabel wil varen.”

Karla, sinds dit voorjaar Commissaris van de Koningin in Zeeland en Rinus kom je genietend op de Windroos tegen op Veerse Meer en Oosterschelde. Maar Rinus is ook een fervent wedstrijdzeiler: “Het schip is 17 ton maar je stuurt het als een open bootje. En als ik meedoe wil ik winnen. De bemanning is voor een deel een familiebedrijf met twee zoons en een schoondochter maar inmiddels doen er ook al twee kleinkinderen mee. Maar het gaat me uiteindelijk ook om de totaal-beleving: lekker zeilen op zout water liefst op het tij, genieten

van de rust en de wijsheid van de Zeeuwse wateren op een mooi en comfortabel schip. Droogvallen op de Oosterschelde doen we ook heel graag.” En over de Windroos zelf zegt Rinus: “Het schip dóét je wat. Iedereen die op één of andere manier met het schip te maken heeft gehad, heeft er iets mee. Daarom wil ik van de zomer een zeildag organiseren voor alle mensen van de Windroos die jullie als redactie gesproken hebben. We horen Wim van Rootselaar nog zeggen: “Als dát zou kunnen.”

Rinus Platschorre en Karla Peijs op de Windroos, 2000.